

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxíu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair, que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.

Cal Miro

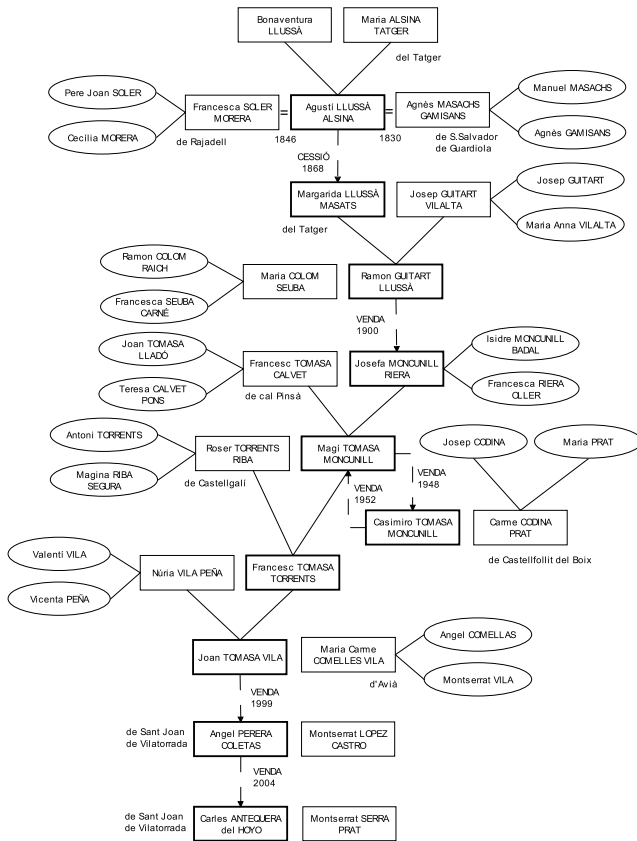
Quan va morir el vell amo del Tatger, el Bonaventura Llussa, va prendre possessió el seu hereu, l'Andreu, però llavors aquest va haver de fer front a certes obligacions que tenen els hereus envers els seus germans i germanes; els pagaments dels drets legítims o l'legítima. En algunes circumstàncies, els cabalers en marxar de casa reclamaven els seus drets, i llavors l'hereu no tenia més remei que gratar-se la butxaca, i si la tenia escurada, no li quedava altre opció que vendre's una part de la hisenda. Vendre és un pecat mortal pel pagès, i només arriba a aquest extrem quan ha esgotat tots els altres recursos, quan ja no té més capacitat per endeutar-se. Estirar més el braç que la màniga i pagar l'legítims i drets, són les causes principals que moltes heretats se n'hagin anat a l'aigua. D'això en tenim uns quants exemples a Fals, que oportunament aniran apareixent en aquests Fulls.

El cert és que el gener de 1841, l'Andreu va cedir al seu germà Agustí, en concepte de l'legítima, un tros d'hort i un solar per fer una casa al Raval de les Tàpies, o d'Oliveres.

L'hort mesurava 40 per 80 pams, i el terreny per la casa, 33 per 66 pams. La casa, encaixada entre cal Colom i cal Baraldés, va rebre el nom de ca l'Agustí, el nom del propietari. L'Agustí era casat amb l'Agnès Masachs Gamisans, una germana de la dona del seu germà. Va quedar vidu i el 18 d'octubre de 1846, l'Agustí va fer tractes matrimonials amb la noia soltera Francesca Soler Morera, de Rajadell. No va ser un gran casament, perquè el dot va ser de només 27 lliures i un aixovar modest. El vestuari de

Llinda de la finestra

la núvia consistia en dos vestits, «...lo un faldillas negras y gipo de columbriana, y lo altre faldillas y debantal de indiana y gipo de vellut...», un llençol, dues camises, unes tovalles, dos tovallons, i la roba del seu fadrinatge. No van tenir fills i van arribar a la vellesa carregats de xacres i sense poder treballar ni valer-se. Aleshores, l'Agustí va proposar a la seva neboda Margarida Llussà Masachs, la pubilla del Tatger, donar-li tot el que tenia a canvi d'acollir-los a la casa pairal. El 6 de gener de 1868 es va signar el tracte de cessió de la casa número 18 i l'hort del Torrent, a canvi d'un "quarto" del Tatger i el dret de poder utilitzar el foc i els llocs comuns. La Margarida havia també de tenir cura dels vells oncles fins que morissin. L'Agustí va traspasar set anys després, però la Francesca va viure fins l'any 1886.

La Margarida es trobava sovint en la necessitat de manllevar diners. El 1899 va hipotecar la casa per 400 pessetes a compte d'un deute de 2.000 pessetes amb Josefa Espinal Pla, una vídua de Sant Joan que deixava cèntims. El 27 de febrer d'aquell any, va vendre la casa i l'hort que havien estat de l'oncle al seu fill Ramon Guitart, fiador dels deutes de la seva mare. Sobre el paper, va pagar 300 pessetes per la casa i 150 per l'hort. El 12 de juny de 1900, el Ramon s'ho va vendre tot plegat a Josepa Moncunill Riera, que era la muller de Francesc Tomasa Calvet, àlies Pinsà. Les 1.000 pessetes de la venda van anar a parar íntegrament al compte de la senyora Espinal Pla. De moment, la nova mestressa va llogar la casa al Ramon Grau Prat i la Maria Planas. El Ramon era un dels nois de cal Xic, mentre que la Maria era de cal Canyol. S'hi van estar poc més de dos anys, fins que van poder fer-se una casa pròpia.

El segon fill de la Josepa de cal Pinsà era el Casimiro Tomasa Moncunill. Havia nascut el 1888 i estava casat amb Carme Codina Prat, de Castellfollit. Sa mare li va deixar la casa per viure-hi, i en conseqüència, la casa va passar a ser coneguda per tothom com cal Miro, una variant de Casimiro. El canvi de nom va servir per evitar malentesos, ja que hi havia dues cases més al poble que es deien igual; ca l'Agustí de la Caseta de Boixeda i ca l'Agustí Fosas del Torrent. El 1948, el Casimiro va comprar la casa al seu germà Magí, però el 1952, aquest la va tornar a recomprar pel mateix preu. Potser va ser simplement un préstec avalat per la casa. Mentrestant, però, el Casimiro i la seva família s'havien traslladat a viure a cal Mosquit, casa que havien comprat a l'Àngel Moncunill Serra l'any abans. Cal Miro va quedar desocupada i en poder dels Pinsà. Durant una colla d'anys va estar llogada a la família formada pel Casimiro Estany Tomasa i la seva muller Maria. El Casimiro era parent dels Tomasa, de fet el nom que portava era degut a que el seu padrí havia estat el Casimiro Tomasa. Amb dos Miro es va consolidar amb més força el nom de la casa. El Miro Estany era mosso a cal Miralles de Rajadell i va ser el primer pagès del poble que va treballar amb un tractor. La màquina, una baluerna sorollosa de la marca LANZ, va fer una bona campanya als Plans de Fals i rodalies, fins que va ser retirada per la maquinària més moderna. Després, la propietat va passar del Magí al Francesc, i d'aquest, al Joan Tomasa Vila. El "Pinsà" va vendre la casa l'octubre de 1999 al matrimoni Àngel Perera Coletas i Montserrat López Castro, de Sant Joan de Vilatorrada, que van fer-hi unes reformes mínimes per fer-la més habitable. No s'hi estaven permanentment, sinó més aviat els caps de setmana. A finals de 2004, la casa ha estat venuda a la jove parella formada pel Carles Antequera del Hoyo i Montserrat Serra Prat, residents actualment a Sant Joan de Vilatorrada, que tenen intenció de rehabilitar l'habitatge i anar-hi a viure. Així doncs, sembla que la població del Raval d'Oliveres comença tímidament a recuperar-se.